

VESTIGIA

Archeologie & Cultuurhistorie

**Archeologisch vooronderzoek ten behoeve van de herontwikkeling van een plangebied
aan de Westlaan 35, Velsbroek, gemeente Velsen**

Een Inventariserend Veldonderzoek door middel van proefsleuven

V1999

Archeologisch vooronderzoek ten behoeve van de herontwikkeling van een plangebied aan de Westlaan 35, Velsbroek, gemeente Velsen

Een Inventariserend Veldonderzoek door middel van proefsleuven

Rapportnummer: V1999
Projectnummer: V20-4339
ISSN: 1573 - 9406
Status en versie: Definitief, versie 2.0
In opdracht van: Royal HaskoningDHV
Rapportage: D. Ijdo
Plaats en datum: Amersfoort, 29oktober 2020

Niets uit dit werk mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt worden door middel van druk, fotokopie of op welke andere wijze dan ook, daaronder mede begrepen gehele of gedeeltelijke bewerking van het werk, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van Vestigia BV

Projectgegevens	
Initiatief	Woningbouw
Toponiem / locatie	Westlaan 35
Plaats	Velsbroek
Gemeente	Velsen
Provincie	Noord-Holland
Opdrachtgever	Royal HaskoningDHV Contactweg 47 1014 AN Amsterdam
Contactpersoon opdrachtgever	S. Groot
Bevoegd gezag	Gemeente Velsen Dudokplein 1 1971 EN Velsen
Contactpersoon namens bevoegd gezag	J. de Bruine - Groot
Beheer en documentatie	Provinciaal depot voor archeologie Noord-Holland Huis van Hilde Westerplein 6 1901NA Castricum
Contactpersoon	M. Veen
Uitvoerder en documentatie	Vestigia BV <i>Archeologie & Cultuurhistorie</i>
Projectleider	C.W. Koot
Senior KNA-archeoloog	C.W. Koot (53020204)
Projectmedewerkers veldwerk	R. Brouwer (KNA-archeoloog MA, 66367257) D. IJdo (KNA-archeoloog BA, 87431638)
Uitvoering onderzoek	mei 2020 - oktober 2020

Locatiegegevens	
Oppervlakte plangebied	Ca. 2.500 m ²
Oppervlakte te onderzoek gebied	Ca. 1500 m ²
Diepte grondwerkzaamheden	Tot 1,5 m -mv
Huidig grondgebruik	Grasland
Onderzoeksmelding	4866402100
Soort onderzoek	IVO-P BRL 4000 Protocol 4003 KNA 4.1
Centrumcoördinaten plangebied	105950/493382
Kaartblad (1:25.000)	25A

Controle	
Definitief 2.0, gecontroleerd door	C.W. Koot senior KNA-archeoloog d.d. 29 oktober

Inhoudsopgave

Samenvatting	4
1 Inleiding.....	5
1.1 Plangebied en projectomgeving.....	5
1.2 Doel van het onderzoek.....	5
1.3 Onderzoekseisen en -vragen	5
1.4 Leeswijzer	6
2 Landschappelijk en archeologisch kader	7
2.1 Landschappelijke context.....	7
2.2 Archeologische context.....	8
2.3 Cultuurhistorische context	9
2.4 Gespecificeerde archeologische verwachting.....	13
3 Onderzoeksmethode	14
3.1 Voorbereiding en veldwerk	14
3.2 Uitwerking en rapportage	14
3.3 Medewerkers onderzoek	14
4 Resultaten veldonderzoek	15
4.1 Landschap en bodem.....	15
4.2 Sporen en structuren.....	18
4.3 Vondsten.....	19
4.4 Monsters.....	20
5 Conclusie en advies.....	21
5.1 Conclusie veldonderzoek.....	21
5.2 Waardering.....	21
5.3 Selectieadvies	21
6 Formele beantwoording onderzoeksvragen.....	22
Literatuur en digitale bronnen.....	25
Afbeeldingen, kaarten en bijlagen.....	25

Samenvatting

In opdracht van Royal HaskoningDHV, namens van Schie Advocatuur, heeft *Vestigia Archeologie & Cultuurhistorie* een inventariserend veldonderzoek door middel van proefsleuven (IVO-P) uitgevoerd. Het veldwerk is verricht in het plangebied Westlaan 35 te Velsbroek in de gemeente Velsen (Kaart 1). Op de archeologische beleidskaart van de gemeente Velsen ligt het plangebied in een zone met de dubbelbestemming 'Waarde - Archeologie categorie 3'. Het beleid voor deze categorie schrijft voor dat bij bodemingrepen groter dan 100 m² en dieper dan 40 cm -mv een archeologisch onderzoek dient te worden uitgevoerd. Deze voorschriften zijn verankerd in het bestemmingsplan 'Velsbroek'. Het oppervlak te verstoren grond voor het uitgraven van de bouwkuip en het wateroppervlak is ongeveer 1500 m² en de diepte daarvan reikt tot 1,5 m -mv, zodat een archeologisch onderzoek vereist is.

Aangezien het plangebied is gelegen op een uitloper van de strandwal met daarbovenop duinafzettingen, dient rekening te worden gehouden met sporen en vondsten van menselijk handelen en wonen van het Laat-Neolithicum tot in de ijzertijd. In de loop van de ijzertijd is het landschap verdrongen waardoor veensedimenten zijn ontstaan die op hun beurt zijn bedekt onder kleidekken. Mogelijk zijn er sporen van de (laat-)middeleeuwse ontginning, maar de kans op sporen uit de nieuwe tijd is gering. Deze verwachting is mede bepaald door de aanwezigheid van een prehistorische akkerlaag met eergetouwkrassen in proefsleuven in de direct ten westen van het plangebied gelegen Reptonstraat.

In het plangebied Westlaan 35 is de bodemopbouw ongeschonden en op een hoogte van 1,2 m -NAP (ca. 1,0 m onder maaiveld) ligt de top van het duinzand. Dit is overeenkomstig de waarnemingen in de proefsleuven in de nabij gelegen Reptonstraat. In het plangebied Westlaan 35 zijn echter noch een akkerlaag noch eergetouwkrassen waargenomen, de archeologische resten bestaan uit een klein kuiltje in de top van het duinzand en twee losse vondsten van een rundierkies en een scherp handgevormd aardewerk eveneens uit de top van het duinzand. Dat het akkerareaal bekend van de Reptonstraat zich niet voortzet in het plangebied Westlaan 35 is waarschijnlijk te verklaren met de aanwezigheid van een geul in de noordwestzijde van het plangebied waarvan de bedding zich heeft ingesneden in het duinzand. Vermoedelijk is deze geul vrijwel gelijktijdig met de periode van beakkering en heeft deze waterloop het akkerareaal begrensd. De oostelijke uitloper van het duin is wel incidenteel betreden in de prehistorie, maar de archeologische getuigenissen daarvan zijn te gering om dit als een archeologische monumentenzorgvindplaats te bestempelen. Derhalve luidt de conclusie dat het voorgenomen bouwplan kan worden uitgevoerd zonder aanvullende randvoorwaarden vanwege de archeologische monumentenzorg.¹

¹ Dit rapport is voor de gemeente Velsen beoordeeld door NMF-erfgoedadvies d.d. 20 oktober 2020 en akkoord bevonden (kenmerk NMF-2020-266-BV).

1 Inleiding

1.1 Plangebied en projectomgeving

In opdracht van Royal HaskoningDHV, namens van Schie Advocatuur, heeft *Vestigia Archeologie & Cultuurhistorie* een inventariserend veldonderzoek door middel van proefsleuven (IVO-P) uitgevoerd. Het veldwerk is verricht in het plangebied Westlaan 35 te Velsbroek in de gemeente Velsen (Kaart 1). Op de archeologische beleidskaart van de gemeente Velsen ligt het plangebied in een zone met de dubbelbestemming 'Waarde - Archeologie categorie 3'. Het beleid voor deze categorie schrijft voor dat bij bodemingrepen groter dan 100 m² en dieper dan 40 cm -mv een archeologisch onderzoek dient te worden uitgevoerd. Deze voorschriften zijn verankerd in het bestemmingsplan 'Velsbroek'. Het oppervlak te verstoren grond voor het uitgraven van de bouwkuip en het wateroppervlak is ongeveer 1500 m² en de diepte daarvan reikt tot 1,5 m -mv, zodat een archeologisch onderzoek vereist is. Hiervoor is eerst een archeologisch bureauonderzoek uitgevoerd, waaruit is gebleken dat voor het plangebied een hoge verwachting geldt op sporen en vondsten uit de perioden Midden-Neolithicum tot en met IJzertijd en Late Middeleeuwen, een middelhoogte verwachting voor de Romeinse tijd, een lage verwachting voor de Vroege en Volle Middeleeuwen en zo goed als geen verwachting voor de Nieuwe tijd.² Deze verwachting is vooral gebaseerd op de aanwezigheid van een strandwal, waarvan de top zich aandient van 0,5 m -mv. Gezien deze verwachting en het vermoeden dat de bodemopbouw zo goed als intact is, is besloten het inventariserend veldonderzoek niet te starten met booronderzoek maar om proefsleuven direct aan te leggen zodat zo snel mogelijk duidelijkheid is over de aanwezigheid van eventuele archeologische sporen en vondsten.

Het doel van dit IVO-P was het vaststellen en documenteren van (al dan niet behoudenswaardige) archeologische resten, het aanvullen en toetsen van de eerder voor het plangebied opgestelde gespecificeerde archeologische verwachting, het definiëren en interpreteren van de archeologische vindplaatsen en het waarderen hiervan volgens de Bijlage IV van de KNA (versie 4.1). Op basis hiervan zal door de gemeente Velsen een selectiebesluit in het kader van de archeologische monumentenzorg worden genomen. Voor de bovenomschreven doelstelling dienen de onderzoeksvragen uit het Programma van Eisen (PvE) zo volledig mogelijk te worden beantwoord.³

1.2 Doel van het onderzoek

Het doel van het inventariserend veldonderzoek door middel van proefsleuven (IVO-P) was het aanvullen en toetsen van de gespecificeerde archeologische verwachting, zoals geformuleerd in het bureauonderzoek en het programma van eisen. Het gaat in dit geval om een gebiedsgericht onderzoek, waarbij informatie wordt verkregen over de verwachte archeologische waarden in een onderzoeksgebied. Dit omvat de aanwezigheid, de aard, de omvang, de datering, de gaafheid, de conservering en de inhoudelijke kwaliteit van de archeologische grondsporen en vondsten.

Vanwege het beperkte oppervlak van de grondverstoringen als gevolg van de voorgenomen bouwplannen was het Programma van Eisen zo opgesteld dat in het geval van aanwezigheid van waardevolle archeologische sporen en/of vondsten, deze aansluitend zouden kunnen worden opgegraven. Randvoorwaarde hiervoor was wel dat dit in droge omstandigheden moest kunnen worden verricht.

1.3 Onderzoekseisen en -vragen

In het Programma van Eisen zijn de onderzoeksvragen geformuleerd die door middel van het archeologische proefsleuvenonderzoek dienen te worden beantwoord. De antwoorden op de vragen zijn terug te vinden in hoofdstuk 6 van dit rapport.

Aangezien er geen doorstart naar een opgraving is geweest zijn de vragen 22 en 23, alsmede 28 t/m 35 niet

² De Rijk / Kruidhof 2020, 25.

³ Koot 2020.

van toepassing. Evenmin zijn graven gevonden, zodat ook de vragen 24 t/m 27 niet relevant zijn.

De algemene vragen bij het inventariserend veldonderzoek door middel van proefsleuven zijn:

1. Wat is de bodemopbouw binnen het plangebied (lithostratigrafisch, lithogenetisch; bodemkundig)?
2. Welke archeologische resten zijn binnen het plangebied aanwezig die verband houden met menselijke activiteiten in het verleden?
3. Wat is de aard, omvang, datering en ruimtelijk verspreiding (zowel horizontaal als verticaal (in NAP-waarden)/stratigrafisch) van de aanwezige sporen en structuren binnen het plangebied?
4. Wat is de conservering en gaafheid van de sporen en structuren?
5. Welke materiaalcategorieën zijn vertegenwoordigd in het vondstmateriaal en wat is de aard, omvang, datering en ruimtelijk verspreiding (zowel horizontaal als verticaal / stratigrafisch) van het materiaal?
6. Wat is de conservering, gaafheid en informatiewaarde van de diverse vondstcategorieën?
7. Wat is de omvang en aard van eventuele verstoringen of afgravingen?
8. Is er sprake van één of meerdere vindplaatsen?
9. Wat is de omvang en de begrenzing van de vindplaats; ligt deze enkel binnen het onderzoeksgebied of kan deze zich ook buiten het onderzoeksgebied uitstrekken en in welke richting?
10. Wanneer is de archeologische site in gebruik genomen en in onbruik geraakt en welke aanwijzingen zijn daarvoor aanwezig?
11. Welke fasering is te onderscheiden binnen de vindplaats?
12. Wanneer bij het onderzoek geen vondsten, sporen of structuren worden aangetroffen, wat is hiervoor een mogelijke verklaring?
13. Moet de in bureau-onderzoeken geformuleerde archeologische verwachting voor het plangebied worden bijgesteld?

De landschappelijke vragen bij het IVO-P zijn:

14. Toont de bodem sporen van spitten of ploegen?
15. Zijn deze sporen stratigrafisch onder te verdelen?
16. Zijn akkers meermaals achter elkaar gebruikt en waaruit blijkt dat of zijn er aanwijzingen voor braakligging.
17. Welke gewassen zijn verbouwd en welke onkruiden behoren bij een (braakliggende) akkervegetatie?
18. Toont de oorspronkelijke bodem sporen van bemesting (n.a.v. vondstmateriaal, bodemopbouw of chemisch onderzoek)?
19. Wanneer is het duin overdekt met veen?
20. Wanneer is het zand gesedimenteerd op de onderliggende veenlaag?
21. Welke relatie kan worden gelegd tussen de aangetroffen sporen en structuren en historische kaartmateriaal?

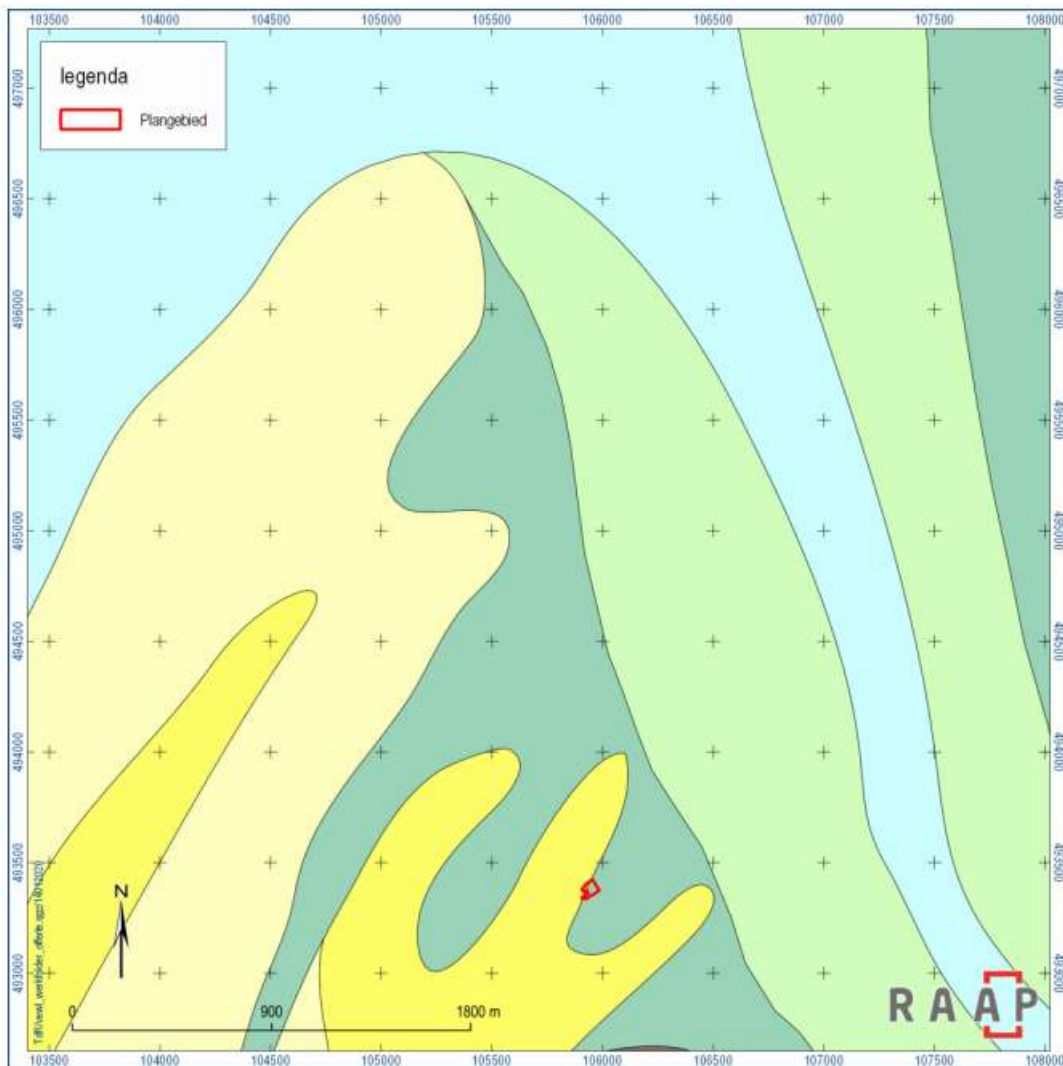
1.4 Leeswijzer

Het rapport gaat eerst in op het landschappelijk en archeologisch kader (hoofdstuk 2), waarna de onderzoeksmethode (hoofdstuk 3) en resultaten van het veldonderzoek aan de orde komen (hoofdstuk 4). Het rapport sluit af met een conclusie waarin de onderzoeksvragen worden beantwoord en de vindplaats wordt gewaardeerd, alsmede een selectieadvies wordt afgegeven.

2 Landschappelijk en archeologisch kader

2.1 Landschappelijke context

Het plangebied ligt op de oostelijke flank van een uitloper van een strandwal, op de overgang naar de kwelderafzettingen (Afbeelding 1). Deze strandwal is omstreeks 2750 voor Chr. ontstaan, tot dan lag deze locatie enkele millennia (vanaf ca. 5000 voor Chr.) in zee. De strandwallen ontwikkelden zich tot een kustlijn die zich westwaarts uitbreidde en hierop stoven de Oude Duinen op. Aanvankelijk lagen ten oosten van deze strandwallen kwelders, die deel uitmaakten van het Oer-IJ estuarium dat ter plaatse van Bergen uitmondde in de Noordzee. Dit zeegat werd zo goed als gedicht door de voortgaande kust- en duinvorming vanaf ongeveer 1500 voor Chr. en het kwelderlandschap maakte grotendeels plaats voor een zoetwatermilieu van plassen en moerassen waarin veenvorming optrad. Tot in de Romeinse Tijd was er echter een uitmonding in zee, waardoor een getijdegeul een deel van het kwelder-landschap in stand hield. Door het stijgen van de grondwaterspiegel verdrong meer en meer van dit strandwallenlandschap en raakte een deel daarvan bedekt onder veen. Vanaf de Late Middeleeuwen is dit veenlandschap ontgonnen, bedijkt en ontwaterd, waardoor een aanzienlijk deel van de veenbodem is geklonken en geoxideerd. De huidige Jonge Duinen zijn gevormd tussen 1000 en 1600 na Chr. maar zij zijn niet zo ver oostelijk opgestoven dat zij het plangebied hebben bedekt.

Afbeelding 1: Het plangebied (in rode omkadering) op de paleogeografische kaart van 2750 voor Chr. Bron: figuur 2 van De Rijk / Kruidhof 2020.

Op de Geomorfologische Kaart van Nederland is het plangebied gelegen in een vlakte van getijde-afzettingen. Op deze kaart is ook te zien dat op circa 500 meter ten zuidwesten van het plangebied een strandwalrest aanwezig is, met veenvorming aan de oostzijde. Dit blijkt ook het geval voor het plangebied, aangezien het op de Bodemkaart van Nederland (schaal 1:50.000) gelegen is in een vlakte van Vlierveengronden op zeggeveen, rietzeggeveen of (mesotroof) broekveen en kalkarme Drechtvaaggronden van zware klei. Doordat het plangebied gelegen is op de noordostrand van de strand-wal (Afbeelding 1) en nabij het Oer-IJ estuarium, is het ook door kwelder-afzettingen bedekt geraakt (behorend tot het Laagpakket van Wormer en Walcheren, Formatie van Naaldwijk). Op basis van een eerdere boring direct ten noordwesten van het plangebied mag de volgende bodem-opbouw worden verondersteld aanwezig te zijn: getijde-afzettingen van het Laagpakket van Walcheren op veen op getijde-afzettingen van het Laagpakket van Wormer.⁴

Naar aanleiding van de bevindingen van het boor- en proefsleuvenonderzoek ter plaatse van de huidige Reptonstraat, ook direct ten noordwesten van het plangebied, is geconstateerd dat de bodemopbouw van bovenaf bestaat uit opgebracht zand op klei, op veen, op duinzand op een veen/kleipakket.⁵ Het zand is geïnterpreteerd als een eolische afzetting op een (verzoette?) kwelderafzetting, waarop is geconcludeerd dat in ieder geval voor die locatie bij de Reptonstraat geen strandwal aanwezig is in de ondergrond.

2.2 Archeologische context

Binnen het plangebied zijn geen archeologische vindplaatsen of waarnemingen bekend. Het plangebied maakt niettemin deel uit van het AMK-terrein 14905, met waarnemingen van sporen van akkerbouw en bewoning (Vlaardingen-Steingroep en Enkelgrafcultuur); fundamenten, waterputten en wegen; beïnvloed landschap (Bronstijd en IJzertijd); kleiwinning (Late Middeleeuwen).

Omringende AMK-terreinen zijn;

- Archis 14906, sporen van bewoning (Bronstijd en IJzertijd) op zandrug tussen laagveen;
- Archis 13911, sporen van mogelijke bewoning op strandwal, niet eenduidig gedateerd;
- Archis 13916, sporen van mogelijke bewoning op strandwal, niet eenduidig gedateerd;

In de omgeving van het plangebied zijn diverse onderzoeken uitgevoerd en meldingen gedaan (Afbeelding 2). Het meest recente overzicht hiervan biedt het bureauonderzoek dat is verricht voor het plangebied Van noord naar zuid zijn dat⁶:

- Archis 2075393100, opgraving in AMK-terrein 14906, huisplattegrond, greppels, en kuilen, met als vondstmateriaal keramiek en tefriet daterend in Bronstijd en IJzertijd;
- Archis 2005927100, opgraving in AMK-terrein 14906, huisplattegrond, greppels, en kuilen, met als vondstmateriaal keramiek en tefriet daterend in Bronstijd en IJzertijd en een cultuurlaag zonder vondsten uit het Neolithicum
- Archis 3145938100, inspectie, prehistorische grondsporen, en middeleeuwse kleiputten, schelplagen en kloostermoppen van vóór 1250 na Chr.;
- Archis 4033624100, booronderzoek, in perceel direct ten westen van plangebied, onverstoorde bodemopbouw van klei op veen op zand met twee humeuze horizonten van vermoedelijke akkerlagen uit de late prehistorie;
- Archis 4040833100, proefsleuvenonderzoek in perceel direct ten westen van plangebied, een akkerlaag met sporen van eergetouw daterend op overgang van Midden-Bronstijd B naar Late Bronstijd en een niveau met greppel daarboven en een niveau met greppels daaronder;
- Archis 2395740100, booronderzoek bij Vergierdeweg 465 ten zuidwesten van plangebied, met als uitkomst geen archeologische resten te verwachten;
- Archis 2309215100, booronderzoek te Noord-Akendam, met een onverstoorde bodemopbouw van stuifzand op veen op klei op strandzand. In het stuifzand zijn enkele humeuze lagen waargenomen,

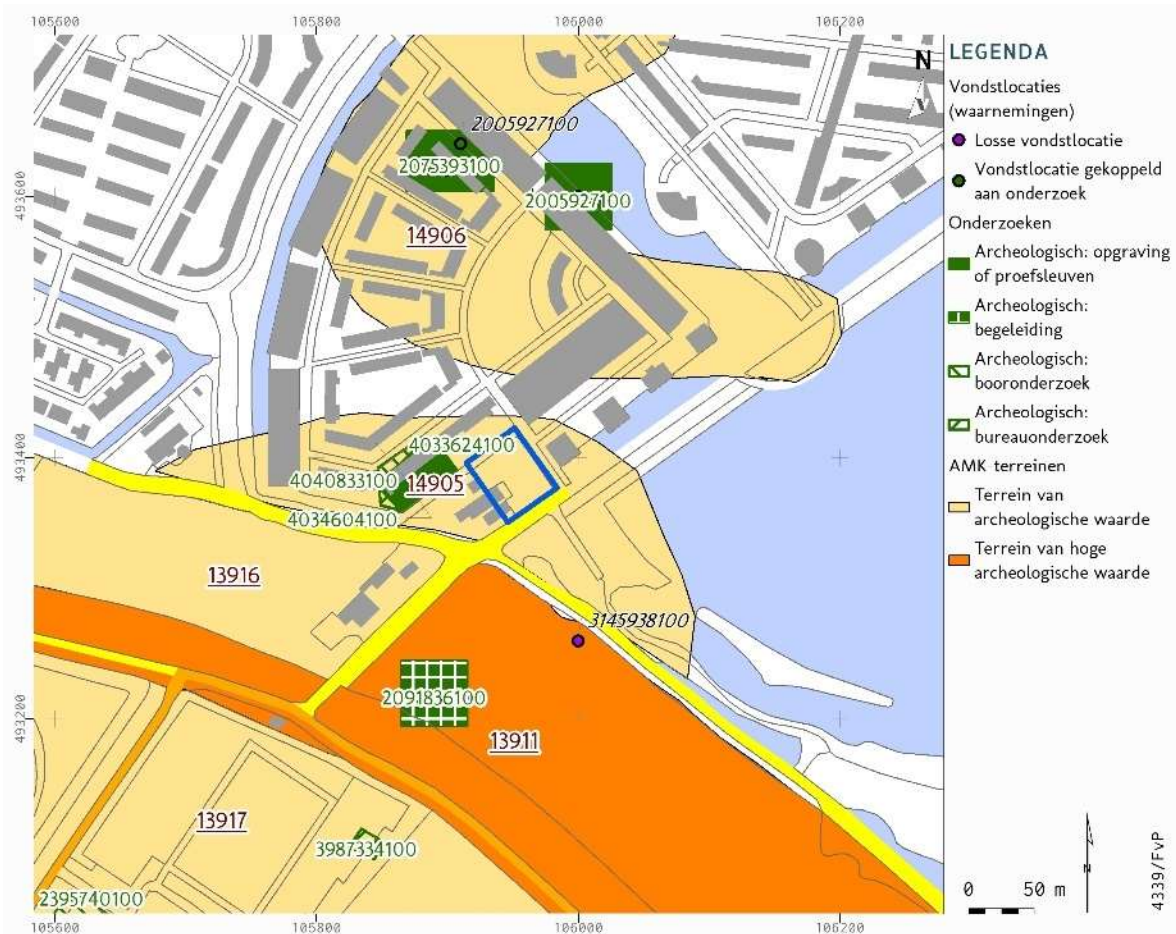
⁴ www.dinoloket.nl: B25A22981.

⁵ Respectievelijk Brouwer / Wijnen 2017 en Oude Rengerink 2017.

⁶ De Rijk / Kruidhof 2020, 13-17.

waarin resten van akkerbouw uit de periode IJzertijd tot en met de Late Middeleeuwen verwacht worden.

Binnen de grenzen van het plangebied zijn geen Rijksmonumenten, gemeentelijke monumenten, MIP-objecten of overige bouwhistorische waarden aanwezig.

Afbeelding 2: Situering van de genoemde archeologische onderzoeken en waarnemingen rondom het plangebied (de blauwe omlijning). Bron: Vestigia.

2.3 Cultuurhistorische context

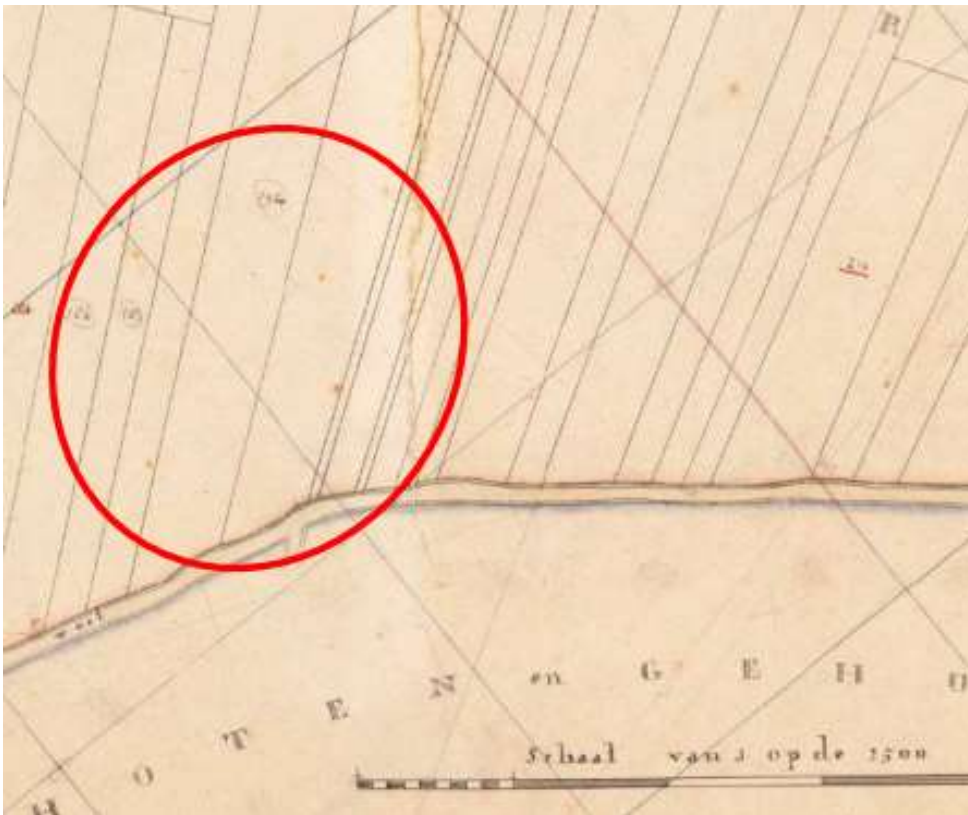
De oudste kaart met het plangebied dateert rond 1614 en toont een waarschijnlijk onbebouwd gebied, nabij de 'Santpoorter Laen' en de 'Buijer Wech' (Afbeelding 3). De Kadastrale kaart rond 1811-1832 toont aan dat het plangebied nog steeds niet bebouwd was, maar al wel gelegen aan de Westlaan (Afbeelding 4).

Op het historische kaartmateriaal vanaf 1909 tot en met 2011 is te zien dat het plangebied tot circa 1962 onbebouwd is en rond 1962 de huidige bebouwing in het zuidwestelijke deel van het plangebied verschijnt, en de Dammersweg aan de zuidoostkant (Afbeelding 5 t/m 11).

Op de kaart van 1975 is in aanvulling op de eerder bebouwing nog een klein schuurtje zichtbaar in de noordoosthoek van het plangebied, maar rond 1995 is dit niet meer op de kaart te zien. Wel is te zien dat rond 1995 de Westbroekplas is uitgegraven direct naast het plangebied. Vanaf 2011 is de huidige wijk naast het plangebied op de kaart aangegeven en ook is de sloot om het plangebied heen vanaf deze periode op de kaarten te zien.

Afbeelding 3: Het plangebied op een uitsnede van de Kaart van Maurits uit 1614 met daarop ruwweg de ligging van het plangebied vlak boven Aken Dam. Bron: figuur 5 van De Rijk / Kruidhof 2020.

Afbeelding 4: Het plangebied op een uitsnede van de Kadastrale kaart 1811-1832: minuutplan Velsen, Noord-Holland, sectie E, blad 03 (MIN07120E03). Bron: figuur 6 van De Rijk / Kruidhof 2020.

Afbeelding 5: Het plangebied ca. 1909. Bron: figuur 7 van De Rijk / Kruidhof 2020.

Afbeelding 6: Het plangebied ca. 1954. Bron: figuur 7 van De Rijk / Kruidhof 2020.

Afbeelding 7: Het plangebied ca. 1962. Bron: figuur 7 van De Rijk / Kruidhof 2020

Afbeelding 8: Het plangebied ca. 1975. Bron: figuur 7 van De Rijk / Kruidhof 2020.

Afbeelding 9: Het plangebied ca. 1995. Bron: figuur 7 van De Rijk / Kruidhof 2020.

Afbeelding 10: Het plangebied ca. 2011. Bron: figuur 7 van De Rijk / Kruidhof 2020.

2.4 Gespecificeerde archeologische verwachting⁷

De strandwal kan ruimte hebben geboden aan mensen vanaf ca. 2700 voor Chr., vanaf het Laat Neolithicum. Deze locatie aan het noordelijk uiteinde van een strandwal is vermoedelijk niet aantrekkelijk voor een permanent bewoonde huisplaats, dit lijkt meer geschikt voor tijdelijke kampementen voor vissers, jagers en verzamelaars die het getijden-landschap en het zeegat benutten, al dan niet in combinatie met het weiden van een deel van het vee. Zulke vindplaatsen zijn een strooiing van (vuur)steen en potscherven, consumptieafval als bot, schelpen, houtskool, en mogelijke vuurplaatsen, haardkuilen, drenkkuilen en paalsporen behorende bij hutten/tijdelijke onderkomens. Deze wijze van gebruik lijkt zich te hebben gecontinueerd in de Vroege Bronstijd.

In de Midden-Bronstijd B (vanaf ca. 1500 voor Chr.) zijn de strand-wallen bewoond zoals blijkt uit vondsten van begravingen en huisplattegronden, die midden in het akkerareaal lagen gekenmerkt door humeuze horizonten in het zand, al dan niet in combinatie met sporen van het eergetouw. Opmerkelijk is dat die akkerlagen nauwelijks herkenbaar zijn aan de aanwezigheid van anorganisch vondstmateriaal, dat raakte blijikbaar nauwelijks wijder verspreid dan de huisplaats.

Dat is in contrast met de akkerlagen in de oude duinen op de strandwallen uit de IJzertijd, in die bodems zijn fragmenten van potscherven, stukken natuursteen (waaronder tefriet) en bot gewoon. Ook zijn sporen van drenkkuilen en allerlei (afwatering)slootjes aanwezig, maar daarentegen zijn paalsporen van huisplattegronden en graven de grote afwezig. Huisplattegronden zijn echter wel gevonden in de overgangszone naar de kwelders.⁸

Eventuele late-ijzertijdbewoning kan overgaan in de Romeinse Tijd, maar de verwachting op sporen en vondsten uit laatstgenoemde periode is kleiner dan die voor de metaaltijden.

Nog lager is de verwachting voor Vroege- en Volle Middeleeuwen, een periode waarin veenvorming domineerde en het gebied grotendeels verdrongen was en niet makkelijk per voet betreedbaar. Geen milieu voor bewoning, niettemin wel exploiteerbaar maar met weinig archeologische getuigenissen.

In de Late Middeleeuwen ligt het plangebied binnen het bedijkte land en maakt het deel uit van het agrarisch cultuurlandschap, dat waarschijnlijk zal zijn ingericht met sloten. Maar de kans op bewoningsporen of verblijfsporen uit de late Middeleeuwen B en Nieuwe Tijd is klein.

⁷ Overgenomen van De Rijk / Kruidhof 2020, 25.

⁸ Zoals in de Broekpolder, zie Therkorn e.a. 2009.

3 Onderzoeksmethode

3.1 Voorbereiding en veldwerk

Het onderzoek is uitgevoerd conform de KNA 4.1, het PvE en het kwaliteitshandboek van Vestigia. Tijdens het proefsleufonderzoek zijn vier proefsleuven gegraven met een breedte van 2 tot 4 m en lengte van 10 m met een totale oppervlakte van ca. 110 m² op dinsdag 9 juni 2020. De proefsleuven zijn aangelegd door een kraanmachine met gladde bak, onder begeleiding van een sr. KNA-archeoloog.

- Ter plaatse van proefsleuf 1 ligt een betonplaat van maximaal 10 cm dik. Deze plaat is ingemeten, maar proefsleuf 1 is ca. 10 m in noordoostelijke richting verschoven.
- Proefsleuf 2 was dicht tegen de noordelijke sloot gepland, maar vanwege toch wel de zichtbare glooiing in het terrein is deze proefsleuf 2 m zuidelijker aangelegd, zodat de kraan nagenoeg recht stond. Vanwege een drain/pvc-buis in het oostelijke uiteinde is de sleuf ook nog eens 2 m in westelijke richting verschoven.
- Proefsleuf 3 lag met het zuidwestelijke uiteinde 2 m voorbij een hek en is daarom 2 m naar het noordoosten verplaatst.

Het veldwerk is gestart met de twee smalle proefsleuven 1 en 2 (Kaart 2). Er is laagsgewijs verdiept; het eerste vlak is aangelegd in de top van het veen ter controle van de aanwezigheid van eventuele (laat-)middeleeuwse (ontginnings)sloten, vervolgens tot in de top van zand conform de voorschriften van het PvE. Het onderste niveau in de proefsleuven 1 en 3 is handmatig opgeschaafd voor vondstverzameling en het met zekerheid vaststellen dat de verwachte eergetouwkrassen niet over het hoofd zouden worden gezien. De proefsleuven zijn per 5 m lengte aangelegd op vlakken 1 en 2, omdat vanwege de geringe breedte van de sleuven, de diepte en de slappe ondergrond niet eerst over de gehele lengte vlak 1 kon worden aangelegd en dan verdiepen naar vlak 2. Tijdens het afgraven van de grond is die onderzocht met de metaaldetector op de aanwezigheid van metalen voorwerpen. De recente metalen voorwerpen uit de ophogingslaag van na 1946 op het terrein zijn niet verzameld, evenmin het bouwpuin dat daarin aanwezig was. Elk opgravingsvlak is gefotografeerd, getekend, ingemeten en nog eens met een metaaldetector onderzocht.

Tijdens dit veldwerk is een deel van het profiel in proefsleuf 3 gedocumenteerd vanwege een smalle geul. In de overige proefsleuven is volstaan met profielkolommen. Aangezien geen relevante archeologische sporen zijn gevonden en evenmin substantieel archeologische vondstmateriaal, zijn geen bodemlagen of restgeulvullingen bemonsterd.

3.2 Uitwerking en rapportage

De uitwerking heeft plaatsgevonden conform de in de beroepsgroep geldende richtlijnen vastgelegd in de Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie (KNA versie 4.1) en conform het PvE. Alle informatie is aangemeld bij Archis en het E-depot en de documentatie is aangeleverd aan het provinciaal depot voor bodemvondsten van de provincie Noord-Holland conform de daarvoor geldende normen en eisen in de KNA en het van het provinciale depot.

3.3 Medewerkers onderzoek

Het veldwerk is uitgevoerd door C.W. Koot (projectleider, senior KNA archeoloog), R. Brouwer (KNA archeoloog MA), en D. Ijdo (KNA Archeoloog BA) op 9 juni 2020. Het mechanisch hydraulisch graafwerk hierbij was in handen van de firma N. Konijn. De technische uitwerking is verricht door R. Brouwer en het kaartmateriaal is vervaardigd door F van Puijtenbroek, E. Picard, en D. Ijdo. Het vondstmateriaal is geanalyseerd door C.W. Koot. Het advies is opgesteld door C.W. Koot.

4 Resultaten veldonderzoek

De overzichtstekening toont aan dat dat geen sprake is van een archeologische sporenconcentratie aan de Westlaan 35 en aanvullend daarop kan worden medegedeeld dat evenmin een vondstenconcentratie aanwezig is. Een akkerlaag in de top van het duinzand is ook niet aan de orde, zodat mag worden geconcludeerd dat geen archeologische vindplaats is gelegen in het plangebied. Hieronder zullen kort de waarnemingen worden gepresenteerd en zal worden betoogd waarom de toch verwachte akkerlaag waarschijnlijk zich niet heeft uitgestrekt tot in dit plangebied.

4.1 Landschap en bodem

De in paragraaf 2.1 geschetste bodemlaagopvolging van opgebracht zand op klei, op veen, op zand is geconstateerd in de proefsleuven 1 en 3 (Afbeelding 11 en Afbeelding 12), de tekeningen van de profielen in deze paragraaf zijn afgebeeld in Bijlage 2). Ter illustratie hiervan zijn twee profielen afgebeeld, met daarin de lagen:

- (1)900 bouwvoor, donker grijs-bruin, Ks 3, recente wortelresten en bouwpuin 1, modern
- (1)910 fijn gelaagd, grijs kleipakket Ks2, met Fe1 ook in bandjes, middeleeuwse afzetting
- (1)921 donker bruin veraard veen, Vk3, zeer amorf
- (1)920 bruin veenVk3, met rietresten
- 1)930 grijs zand, Zs1, fijn, duinzand, prehistorisch

Afbeelding 11: Profielkolom van proefsleuf 1. Bron: Vestigia.

De bodemopbouw in werkput 3 is overeenkomstig, zij het dat daarin duidelijk een ophogingslaag zichtbaar is waarin de moderne bouwvoor zich heeft ontwikkeld (laag (3)901). Tevens was een deel van de kleilaag (4)910 verblauwd vanwege een dikke plankier samengesteld uit bielzen op de kleilaag. Het profiel toont tevens een uitstulping aan de onderzijde van het veenpakket met laagnummer (3)950 en dat is een baan veen zich door het duinzand slingert (Kaart 3). Dit is een veenopvulling van een smalle kreek, gezien het

slingerende, bochtige verloop zal dit geen sloot zijn geweest. Dit geultje is vermoedelijk ontstaan vlak voor de verdrinking van het duinmilieu in zoet water, waarin het zoetwatermoeras is ontstaan waarin al het veen is gevormd.

Afbeelding 12: Profielkolom van proefsleuf 3. Bron: Vestigia.

Het westelijke deel van het plangebied toont een andere bodemopbouw, waarvoor de profielkolommen uit werkput 2 en 3 illustratief zijn (Afbeelding 13 en Afbeelding 14). Zichtbaar zijn de lagen:

- (2)900 bouwvoor, donker grijs-bruin, Ks 3, recente wortelresten en puin 1
- (2)910 fijn gelaagd, grijs kleipakket Ks2, met Fe1 ook in bandjes, middeleeuwse afzetting
- (2)911 bruine klei, Ks2, H1, begraven A-horizont
- (2)912 donker grijze klei, Ks2, B-horizont?
- (2)921 donker bruin veraard veen, Vk3, zeer amorf
- (2)920 bruin veenVk3, met rietresten
- (2)922 donker bruin veen Vk3
- (2)940 grijze klei Kz2

Het profiel in proefsleuf 2 is verlengd met een boring en daaruit blijkt dat het kleipakket (2)940 zeker nog 1,0 m dik is met op 0,7 m onder het profiel een enkele centimeters dikke zandlaag daarin. Dit is aanleiding om dit pakket te zien als een de opvulling van een geul, die het duinzand heeft weggeslagen. Werkput 4 ligt waarschijnlijk meer in het midden van de geulsedimenten, waardoor het daarboven gelegen veenpakket zich dikker heeft kunnen opbouwen.

Afbeelding 13 Profielkolom van proefsleuf 2. Bron: Vestigia

Afbeelding 14: Profielkolom van proefsleuf 4. Bron: Vestigia.

In de proefsleuven 1 en 3 zijn in het zand geen sporen van eergetouwkrassen gezien, zoals die wel zijn waargenomen in proefsleuven ten westen van het plangebied in de Reptonstraat.⁹ Bij dit onderzoek lag het maaiveld op ca. 0,10 tot 0,20 m -NAP en het vlak in het duinzand ligt tussen 1,20 m -NAP in het zuiden tot 1,70 m -NAP in het noorden. In onze proefsleuven 1 en 3 ligt het zand vanaf een hoogte van ca. 1,25 m -NAP, wat overeenkomt met de waarnemingen in de Reptonstraat. Wat de hoogteligging van het duinzand betreft is dat in beide onderzoeken gelijk en had(den) de akker(s) zich tot in oostelijke richting kunnen uitstrekken. Ware het niet dat in proefsleuven 2 en 4 de afzettingen van een geul zijn gezien, die het duinzand hebben weggeslagen, zodat het aannemelijk is dat deze geul eenzelfde ouderdom heeft als de akker van de Reptonstraat en deze fysieke barrière de oostelijke begrenzing van het akkerareaal is geweest.

4.2 Sporen en structuren

In het zand in proefsleuf zijn twee mogelijke sporen aangetekend (Afbeelding 15). Na couperen is spoor S1001 geïnterpreteerd als een natuurlijk verschijnsel (Afbeelding 16) en spoor S1002 kan een ca. 20 cm diep kuiltje zijn met een diameter van 40 cm, dat is opgevuld net nadat de veenvorming startte gezien de humeuze opvulling (Afbeelding 17). Dit zou eventueel gelijktijdig kunnen zijn met de greppels die in de top van het duinzand zijn gezien bij het onderzoek in de Reptonstraat.¹⁰ Dit kuiltje bevatte geen archeologisch vondstmateriaal.

Afbeelding 15: Vlakfoto's van werkput 1 met daarop spoor 1001 (natuurlijk verschijnsel) en 1002 (kuil). Bron: Vestigia.

⁹ Olde Rengerink 2017, 26-30.

¹⁰ Oude Rengerink 2017, 26-30.

Afbeelding 16: Na couperen bleek spoor 1001 een natuurlijk verschijnsel te zijn. Bron: Vestigia.

Afbeelding 17: Coupe van spoor 1002. Bron: Vestigia.

4.3 Vondsten

De enige twee vondsten stammen uit proefsleuf 3. Vnr.1 is een runderkies (28 g) uit de top van het duinzand, laag (3)930, en vondstnummer 2 is scherfje handgevormd aardewerk van ca. 10 mm dikte, de klei bevat geen opmerkelijke magering en het aardewerk is reducerend gebakken, dat is gevonden aan de rand van het veengeultje (3)9050, op de overgang met het duinzand ((3)9030). Hiervan kan niets meer concreets

worden gezegd dan een datering in de prehistorie.

Gezien de afwezigheid van de eergetouwkrassen, een akkerlaag of meerdere andersoortige grondsporen zijn beide vondsten opvallend, omdat bijvoorbeeld in de akkerlaag in de Reptonstraat helemaal vondstmateriaal is aangetroffen.¹¹

4.4 Monsters

Aangezien geen sporen van beakkering zijn aangetroffen in de vorm van eergetouwkrassen of spitsporen en evenmin slootjes of greppels voor ontwatering en indeling in percelen, is besloten om geen grondmonsters te nemen van het duinzand en de basis van het veen op het duin, evenmin is de kleiopvulling van de geul in het noorden van het plangebied bemonsterd of de opvulling van het met veen opgevulde geultje in proefsleuf 3, omdat beide geultjes geen archeologisch vondstmateriaal bevatte.

¹¹ Olde Rengerink 2017.

5 Conclusie en advies

5.1 Conclusie veldonderzoek

In de proefsleuven 1 tot en met 4 is geen sporen- of vondstconcentratie waargenomen en evenmin een akkerlaag in de top van het duinzand, zoals tijdens het proefsleuvenonderzoek in de hiernaast gelegen Reptonstraat. De twee noordelijke proefsleuven in het plangebied Westlaan 35 vertonen het bodemprofiel van een geulsediment dat het duinzand heeft weggeslagen en daarmee lijkt deze geul de oostelijke begrenzing te zijn van akkerareaal. Ten zuidoosten van deze geul ligt nog een restant van de oostelijke uitloper van het duinsediment en mensen zijn hier incidenteel geweest gezien de vondst van een kuiltje, een runderkies en een scherf van het prehistorisch handgevormd aardewerk, maar dit heeft niet geresulteerd in het ontstaan van een evidente archeologische vindplaats.

5.2 Waardering

Aangezien hier geen sprake is van een vindplaats in de betekenis van een concentratie aan sporen en/of vondsten is het niet nodig een waardering van een archeologische monumentenzorgvindplaats op te stellen aan de hand van Bijlage IV van de KNA.

5.3 Selectieadvies

Op basis van de uitkomsten van het inventariserende veldonderzoek in de vorm van proefsleuven concludeert *Vestigia Archeologie & Cultuurhistorie* voor het plangebied aan de Westlaan 35 te Velsbroek dat geen aanvullende maatregelen dienen te worden getroffen in het kader van het gemeentelijk archeologisch monumentenzorgbeleid. Het onderhavige plangebied kan naar oordeel van *Vestigia* worden vrijgegeven voor de voorgenomen bouwplannen.

Aangezien het nooit volledig is uit te sluiten dat tijdens grondverzet een archeologische 'toevalsvondst' wordt gedaan, hoe klein de kans hierop ook is voor het plangebied Westlaan 35 in Velsbroek, is het wenselijk de uitvoerder van dit grondwerk te wijzen op de plicht om hiervan zo spoedig mogelijk melding te doen bij de gemeente Velsen en de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed (Erfgoedwet, artikel 5.10 Archeologische toevalsvondst).

6 Formele beantwoording onderzoeksvragen

De algemene vragen bij het inventariserend veldonderzoek door middel van proefsleuven zijn:

1. Wat is de bodemopbouw binnen het plangebied (lithostratigrafisch, lithogenetisch; bodemkundig)?

In de zuidoostelijke helft van het plangebied is van boven naar beneden waargenomen: bouwvoor/ophogingspakket op klei, op veen op zand. De klei betreft kweldersedimenten, het veen is ontstaan in een zoetwatermoeras, en het zand zijn duinafzettingen.

In het westelijke deel van het plangebied is de bodemopbouw van boven naar beneden bouwvoor/ophogingspakket op klei, op veen op zandige klei. De klei betreft kweldersedimenten, het veen is ontstaan in een zoetwatermoeras, en het onderste kleipakket is een kreekvulling.

De bodem is te omschrijven als waardveengrond op veen (kVc).

2. Welke archeologische resten zijn binnen het plangebied aanwezig die verband houden met menselijke activiteiten in het verleden?

In proefsleuf 1 is waarschijnlijk een klein, ondiep kuiltje in de top van het duinzand. De vulling hiervan bevatte geen archeologisch vondstmateriaal. In proefsleuf 3 is in de top van het duinzand een runderkies gevonden en op de scheidslijn van een veenopvulling van een kreek met het duinzand is een klein scherfje handgevormd aardewerk gevonden. Overige sporen of vondsten zijn niet aanwezig in de proefsleuven.

3. Wat is de aard, omvang, datering en ruimtelijk verspreiding (zowel horizontaal als verticaal (in NAP-waarden)/stratigrafisch) van de aanwezige sporen en structuren binnen het plangebied?

Het ondiepe kuiltje in proefsleuf 1 en de twee vondsten in proefsleuf 3 bevinden zich in de top van het duinzand, op een hoogte van 1,25 m -NAP. Aangezien dit spoor en de vondsten zijn geassocieerd met het duinzand en dit aanwezig is in de zuidoostelijke helft van het plangebied zal dat ook de globale horizontale verbreiding zijn van het areaal waarin eventueel incidenteel vondstmateriaal aanwezig is.

4. Wat is de conservering en gaafheid van de sporen en structuren?

Het waarschijnlijke kuiltje heeft een diameter van 0,4 m en is 0,2 diep. Eventuele andere sporen op dit niveau zullen vanwege de diepteligging te bestempelen zijn als gaaf, maar de kans dat hier een structuur in de vorm van een bouwsel heeft gestaan lijkt uitgesloten, zoals ook structuren in de vorm van percelering (sloten, greppels of stakenrijen) niet aanwezig lijken ten zijn.

5. Welke materiaalcategorieën zijn vertegenwoordigd in het vondstmateriaal en wat is de aard, omvang, datering en ruimtelijk verspreiding (zowel horizontaal als verticaal / stratigrafisch) van het materiaal?

Het vondstmateriaal omvat een runderkies en een kleine scherf handgevormd aardewerk, waarvan de datering als laat-prehistorisch kan worden geduid (Bron- of IJzertijd). Dit spaarzame vondstmateriaal is aanwezig in de top van het duinzand, dat alleen in de zuidoostelijke helft van het plangebied aanwezig is.

6. Wat is de conservering, gaafheid en informatiewaarde van de diverse vondstcategorieën?

De twee vondsten zijn anekdotisch of incidenteel in hun aanwezigheid, waarvan het onduidelijk is hoe representatief zij zijn voor beide materiaalcategorieën. Voor tandelementen geldt, en dan vooral voor kiezen, dat zij robuuste skeletdelen zijn en daarom vaak bewaard blijven in tegenstelling tot andere skeletdelen. Het scherfje is klein, zodat van het aardewerk kan worden gesteld dat het zeer gefragmenteerd is. Het is echter niet opvallend verweerd of afgerond door waterverplaatsing.

7. Wat is de omvang en aard van eventuele verstoringen of afgravingen?

Verstoringen of afgravingen zijn niet waargenomen. In het noordwestelijke deel van het plangebied is wel een kleiige kreekvulling afwezig onder het veen en deze geul heeft een deel van het duin verspoot.

8. Is er sprake van één of meerdere vindplaatsen?

De twee vondsten bevinden zich in situ en representeren weliswaar een vindplaats, maar dit kan niet worden gezien als een archeologische site in de vorm van een verblijf-, woon-, activiteiten- of begraafplaats van mensen en daarom ook niet als archeologische vindplaats in het kader van de gemeentelijke archeologische monumentenzorg.

9. Wat is de omvang en de begrenzing van de vindplaats; ligt deze enkel binnen het onderzoeksgebied of kan deze zich ook buiten het onderzoeksgebied uitstrekken en in welke richting?

Het potscherfje, de runderkies en het kuiltje zijn reflecties van een prehistorisch landschap dat deel heeft uitgemaakt van een menselijke leef- en belevingswereld dat zich over tientallen kilometers uitstreckte met daarin woonplaatsen, begravingen en activiteitenzones die zich laten kenschetsen als archeologische vindplaatsen vanwege een sporen- en vondstenconcentratie. Zulke concentraties zijn eenduidig te begrenzen, maar het daartussen gelegen voormalig landschap zoals dat in het plangebied Westlaan 35 te Velsbroek niet.

10. Wanneer is de archeologische site in gebruik genomen en in onbruik geraakt en welke aanwijzingen zijn daarvoor aanwezig?

Deze vraag is niet te beantwoorden aan de hand van onze gegevens.

11. Welke fasering is te onderscheiden binnen de vindplaats?

Deze vraag is niet van toepassing voor onze gegevens.

12. Wanneer bij het onderzoek geen vondsten, sporen of structuren worden aangetroffen, wat is hiervoor een mogelijke verklaring?

Ten westen van het plangebied is het duinzand ontgonnen en gebruikt als akkerland. De reden dat de akker(s) zich niet uitstreckte(n) tot in het plangebied is mogelijk te verklaren met de aanwezigheid van de geul in het noordwestelijke deel. Wellicht was deze geul al aanwezig en watervoerend ten tijde van de beakkering en vormde die de oostelijke begrenzing van het akkerareaal.

13. Moet de in bureau-onderzoeken geformuleerde archeologische verwachting voor het plangebied worden bijgesteld?

Voor het plangebied wel, maar niet voor de omgeving.

De landschappelijke vragen bij het IVO-P zijn:

14. Toont de bodem sporen van spitten of ploegen?

Zulke sporen zijn noch in vlak noch in het profiel waargenomen.

15. Zijn deze sporen stratigrafisch onder te verdelen?

Deze vraag is niet van toepassing.

16. Zijn akkers meermaals achter elkaar gebruikt en waaruit blijkt dat of zijn er aanwijzingen voor braakligging.

Deze vraag is niet van toepassing.

17. Welke gewassen zijn verbouwd en welke onkruiden behoren bij een (braakliggende) akkervegetatie?

Deze vraag is niet van toepassing.

18. Toont de oorspronkelijke bodem sporen van bemesting (n.a.v. vondstmateriaal, bodemopbouw of chemisch onderzoek)?

Deze vraag is niet van toepassing.

19. Wanneer is het duin overdekt met veen?

Een eventueel ¹⁴C-monster uit de basis van het veen is niet genomen, omdat het duin geen sporen toonde van beakkering.

20. Wanneer is het zand gesedimenteerd op de onderliggende veenlaag?

Een eventueel ¹⁴C-monster uit de top van het veen onder het duinzand is niet genomen, omdat het duin geen sporen toonde van beakkering en de top van het duinzand zich net bevond boven de grondwaterstand zodat het niet mogelijk was om een profielkolom verantwoord te verdiepen.

21. Welke relatie kan worden gelegd tussen de aangetroffen sporen en structuren en historische kaartmateriaal?

Aangezien geen sporen zijn gevonden van sloten uit de Nieuwe Tijd, al dan niet uitgegraven in de Late Middeleeuwen, is deze analyse niet relevant.

Literatuur en digitale bronnen,

Literatuur

BROUWER, E. / J. WIJNEN, 2017: *Bureauonderzoek en inventariserend veldonderzoek - verkennende fase H. Reptonstraat te Velsbroek, gemeente Velsen (NH)*, Eindhoven (Laagland Archeologie-rapport 55)

KOOT, C.W., 2020: *Westlaan 35, Velsbroek, gemeente Velsen; Programma van Eisen ten behoeve van Inventariserend veldonderzoek door middel van Proefsleuven IVO-P met een eventuele doorstart naar een Ograving*, Amersfoort (Vestigia-rapport V1903).

OUDE RENGINK, J.A.M., 2017: *Inventariserend veldonderzoek Proefsleuven; Bouwlocatie H. Reptonstraat Velsbroek (NH)*, Oostmarsum (Laagland Archeologie-rapport 93).

RIJK, T.E. DE / C.N. KRUIDHOF, 2020: *Plangebied Westlaan 35 te Velsbroek, gemeente Velsen; archeologisch vooronderzoek: een bureauonderzoek*, Weesp (RAAP-rapport 4300).

THERKORN, L.L. / E. BESSELEN / M. DIEPEVEEN-JANSEN / S. GERRITSEN / J. KAARSEMAKER / M. KOK / L. KUBIAK-MARTENS / J. SLOPSMA & P. VOS, 2009: *Landscapes in the Broekpolder. Excavations around a monument with aspects of the Bronze Age to the Modern*, Amsterdam.

Digitale bronnen

www.dinoloket.nl

Afbeeldingen, kaarten en bijlagen

Lijst kaarten

Kaart 1: Ligging plangebied
Kaart 2: Alle puttenkaart
Kaart 3: Alle sporenkaart

Lijst afbeeldingen

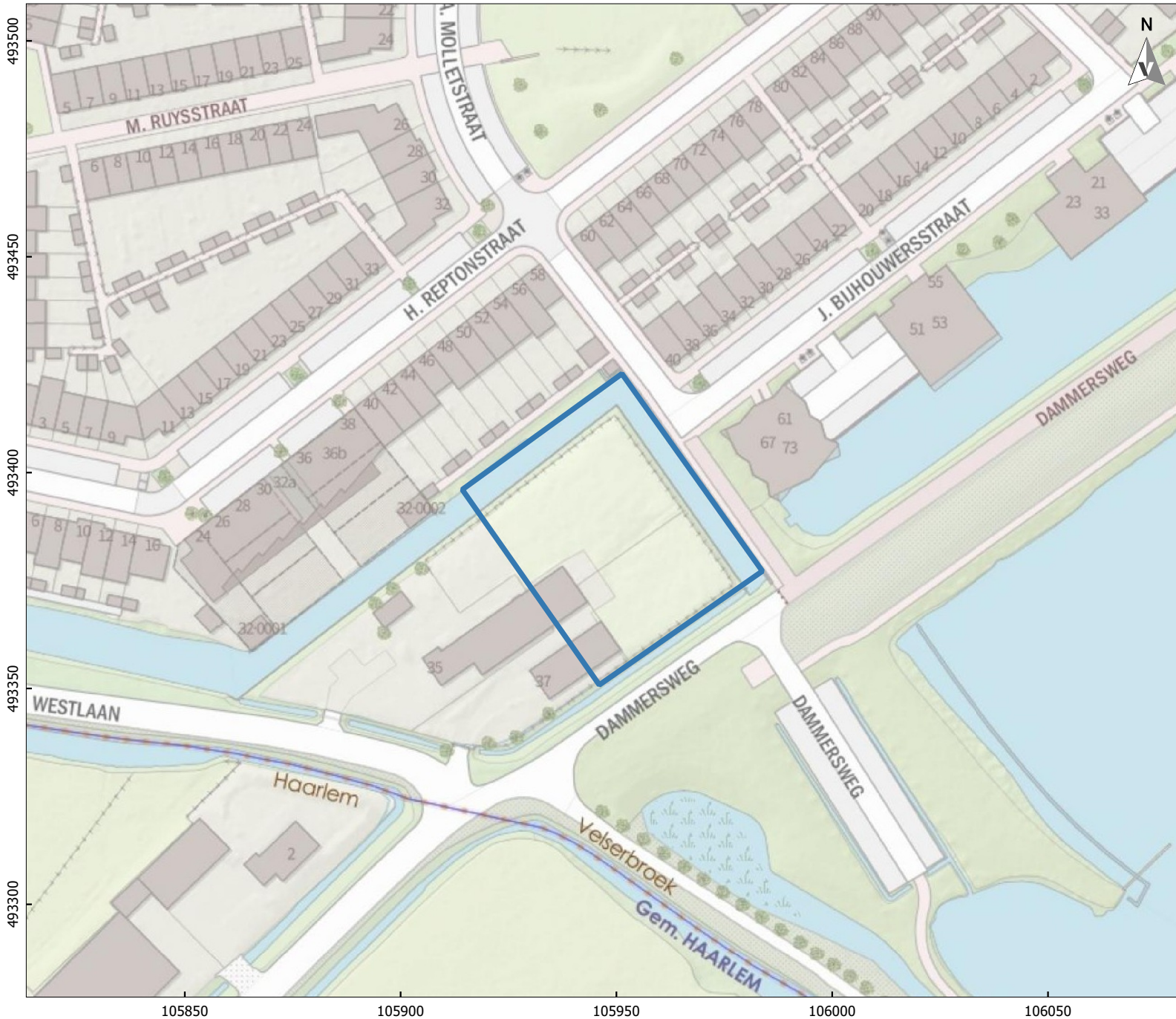
Afbeelding 1: Het plangebied (in rode omkadering) op de paleogeografische kaart van 2750 voor Chr. Bron: figuur 2 van De Rijk / Kruidhof 2020..... 7
Afbeelding 2: Situering van de genoemde archeologische onderzoeken en waarnemingen rondom het plangebied (de blauwe omlijning). Bron: Vestigia..... 9
Afbeelding 3: Het plangebied op een uitsnede van de Kaart van Maurits uit 1614 met daarop ruwweg de ligging van het plangebied vlak boven Aken Dam. Bron: figuur 5 van De Rijk / Kruidhof 2020..... 10
Afbeelding 4: Het plangebied op een uitsnede van de Kadastrale kaart 1811-1832: minuutplan Velsen, Noord-Holland, sectie E, blad 03 (MIN07120E03). Bron: figuur 6 van De Rijk / Kruidhof 2020. 10
Afbeelding 5: Het plangebied ca. 1909. Bron: figuur 7 van De Rijk / Kruidhof 2020..... 11
Afbeelding 6: Het plangebied ca. 1954. Bron: figuur 7 van De Rijk / Kruidhof 2020..... 11
Afbeelding 7: Het plangebied ca. 1962. Bron: figuur 7 van De Rijk / Kruidhof 2020..... 11
Afbeelding 8: Het plangebied ca. 1975. Bron: figuur 7 van De Rijk / Kruidhof 2020. 12
Afbeelding 9: Het plangebied ca. 1995. Bron: figuur 7 van De Rijk / Kruidhof 2020..... 12
Afbeelding 10: Het plangebied ca. 2011. Bron: figuur 7 van De Rijk / Kruidhof 2020..... 12
Afbeelding 11: Profielkolom van proefsleuf 1. Bron: Vestigia..... 15

Afbeelding 12: Profielkolom van proefsleuf 3. Bron: Vestigia.....	16
Afbeelding 13 Profielkolom van proefsleuf 2 . Bron: Vestigia.....	17
Afbeelding 14: Profielkolom van proefsleuf 4. Bron: Vestigia.....	17
Afbeelding 15: Vlakfoto's van werkput 1 met daarop spoor 1001 (natuurlijk verschijnsel) en 1002 (kuil). Bron: Vestigia.....	18
Afbeelding 16: Na couperen bleek spoor 1001 een natuurlijk verschijnsel te zijn. Bron: Vestigia.....	19
Afbeelding 17: Coupe van spoor 1002. Bron: Vestigia.....	19

Bijlagen

Bijlage 1:	Overzicht van archeologische en geologische perioden
Bijlage 2:	Profielkolommen

KAART 1 - LIGGING PLANGEBIED

LEGENDA

 Plangebied

Project: V20-4339 Westlaan 35,
Velsbroek, gemeente Velsen
Rapport: V1999
Datum: oktober 2020
Bron: OpenTopo achtergrondkaart

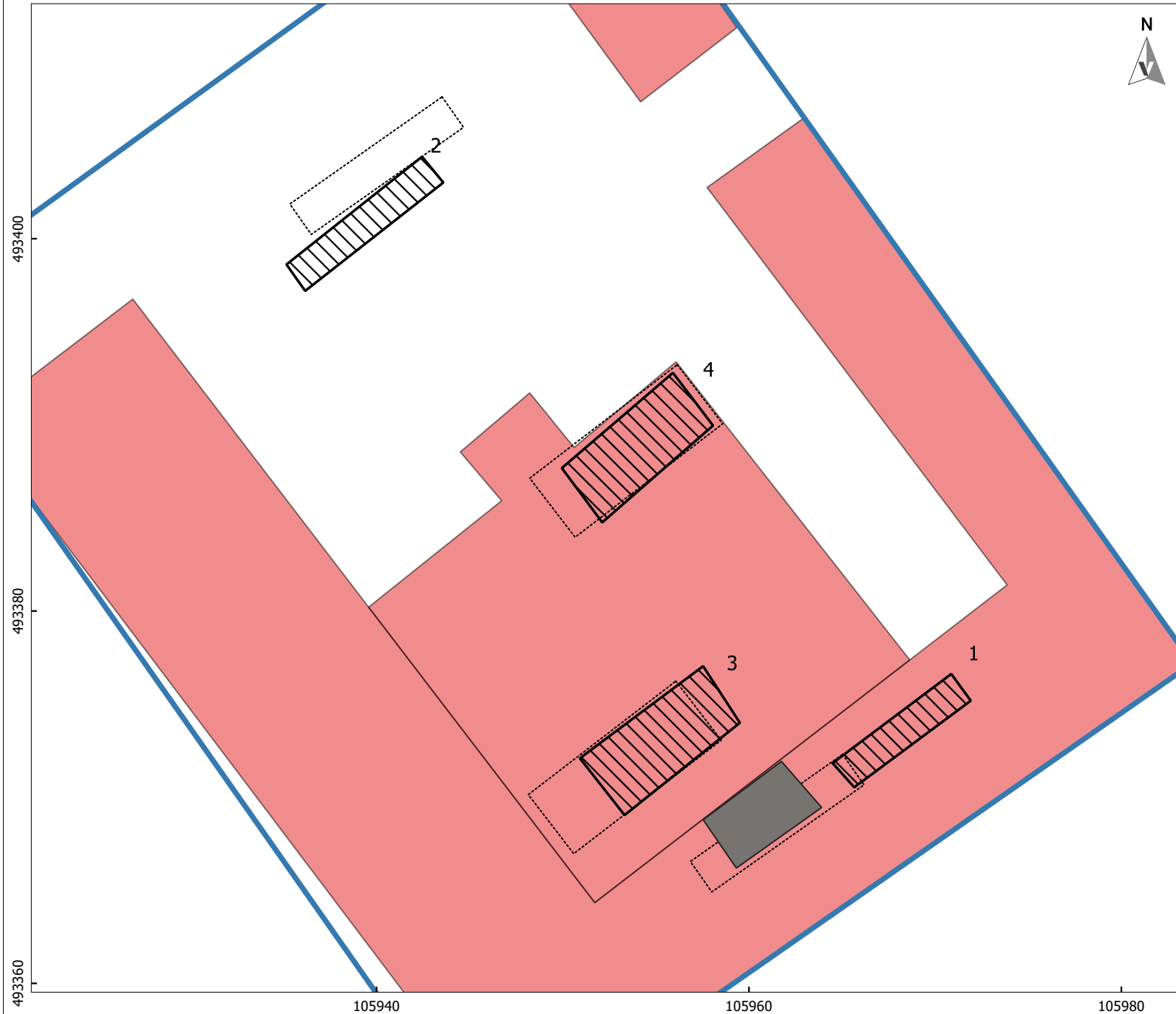
Tekenaar: DIJ
Schaal: 1:1300 / A4

VESTIGIA
Archeologie & Cultuurhistorie

0 25 50 m

KAART 2 - ALLE PUTTENKAART

LEGENDA

- Plangebied
- Geplande putten
- Aangelegde Putten
- Betonplaat
- Verstoringsvlakken

Project: V20-4339 Westlaan 35,
Velsbroek, gemeente Velsen
Rapport: V1999
Datum: oktober 2020
Bron: Vestigia

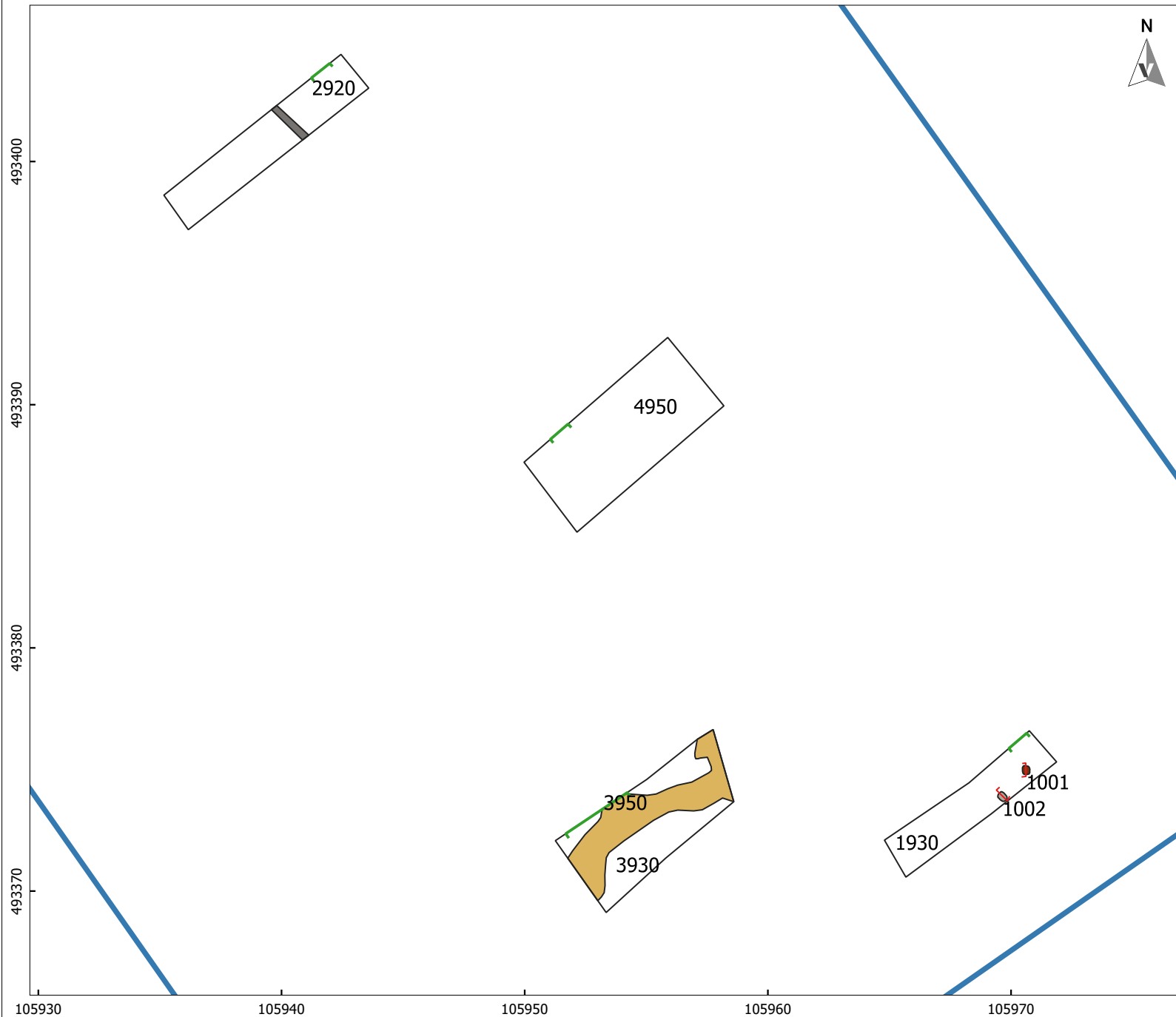
Tekenaar: DIJ
Schaal: 1:300 / A4

VESTIGIA
Archeologie & Cultuurhistorie

0 5 10 m

KAART 3 - ALLE SPORENKAART

LEGENDA

- Plangebied
- Putten, vlak 2
- Alle sporen
 - Kuil
 - Geul
 - Natuurlijke verstering
 - Recente verstering
 - Laag
 - Coupelijnen
 - Profielkolommen

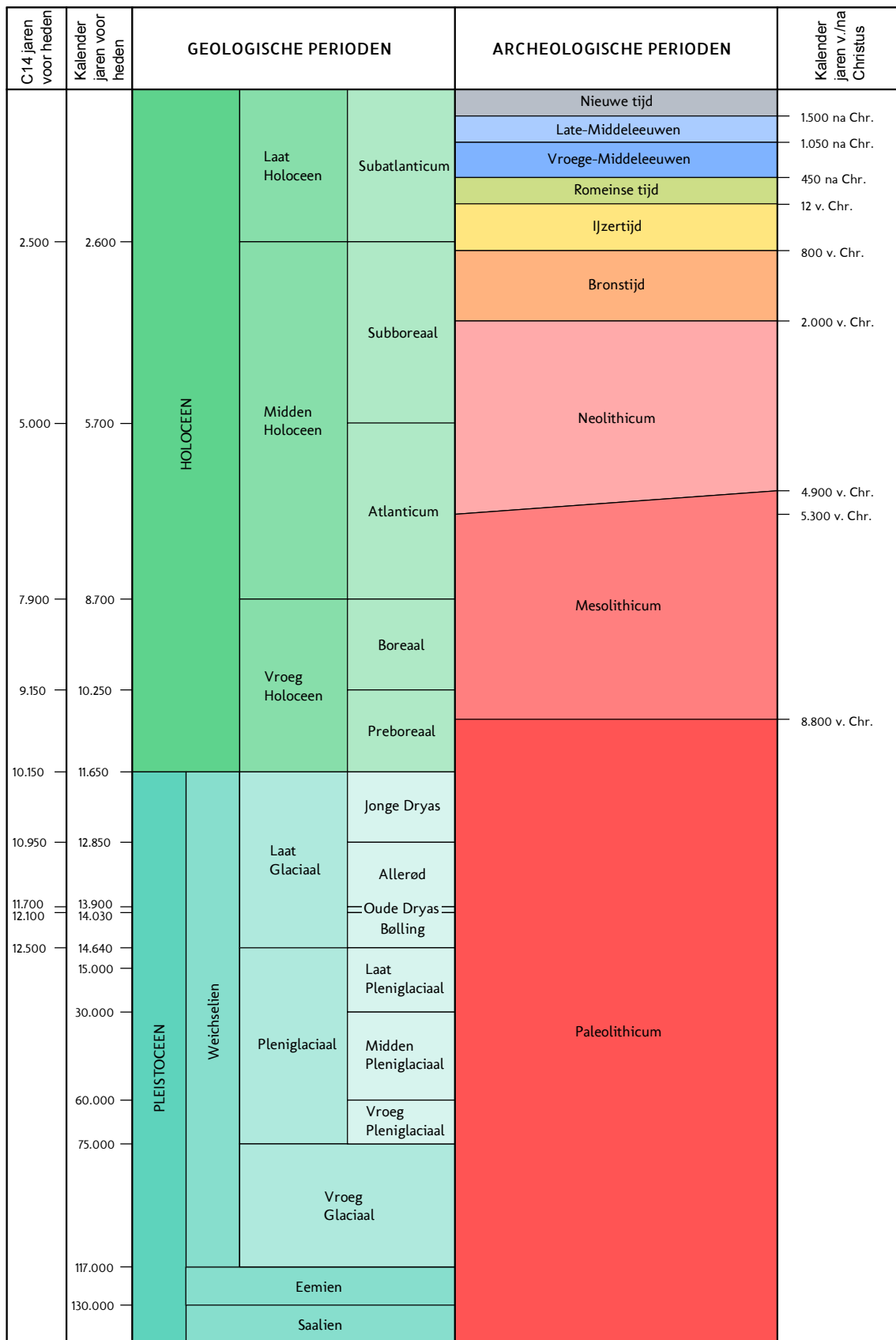
Project: V20-4339 Westlaan 35,
Velserbroek, gemeente Velsen
Rapport: V1999
Datum: oktober 2020
Bron: Vestigia

Tekenaar: DIJ
Schaal: 1:230 / A4

VESTIGIA
Archeologie & Cultuurhistorie

0 2.5 5 m

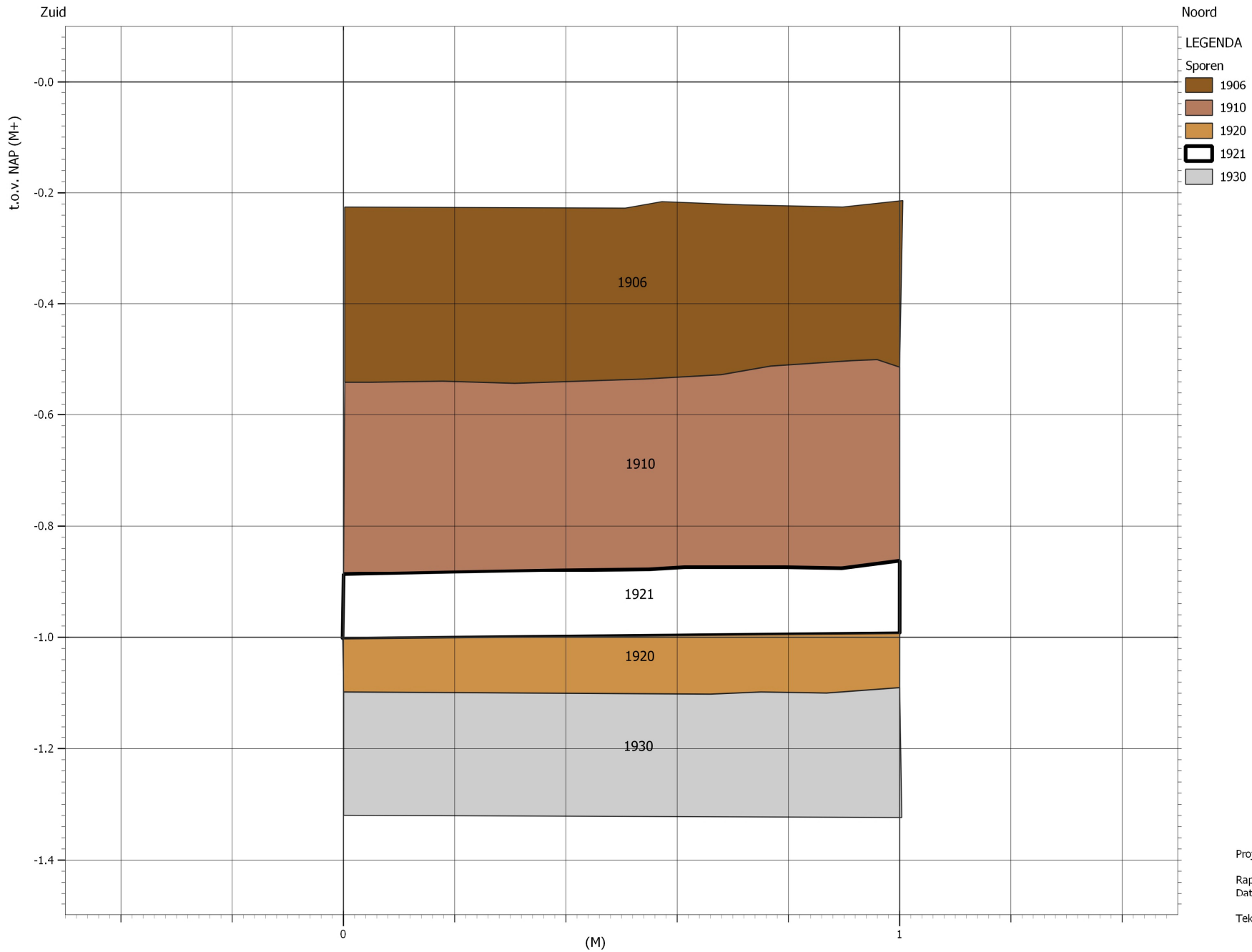
Bijlage 1 Overzicht archeologische en geologische perioden

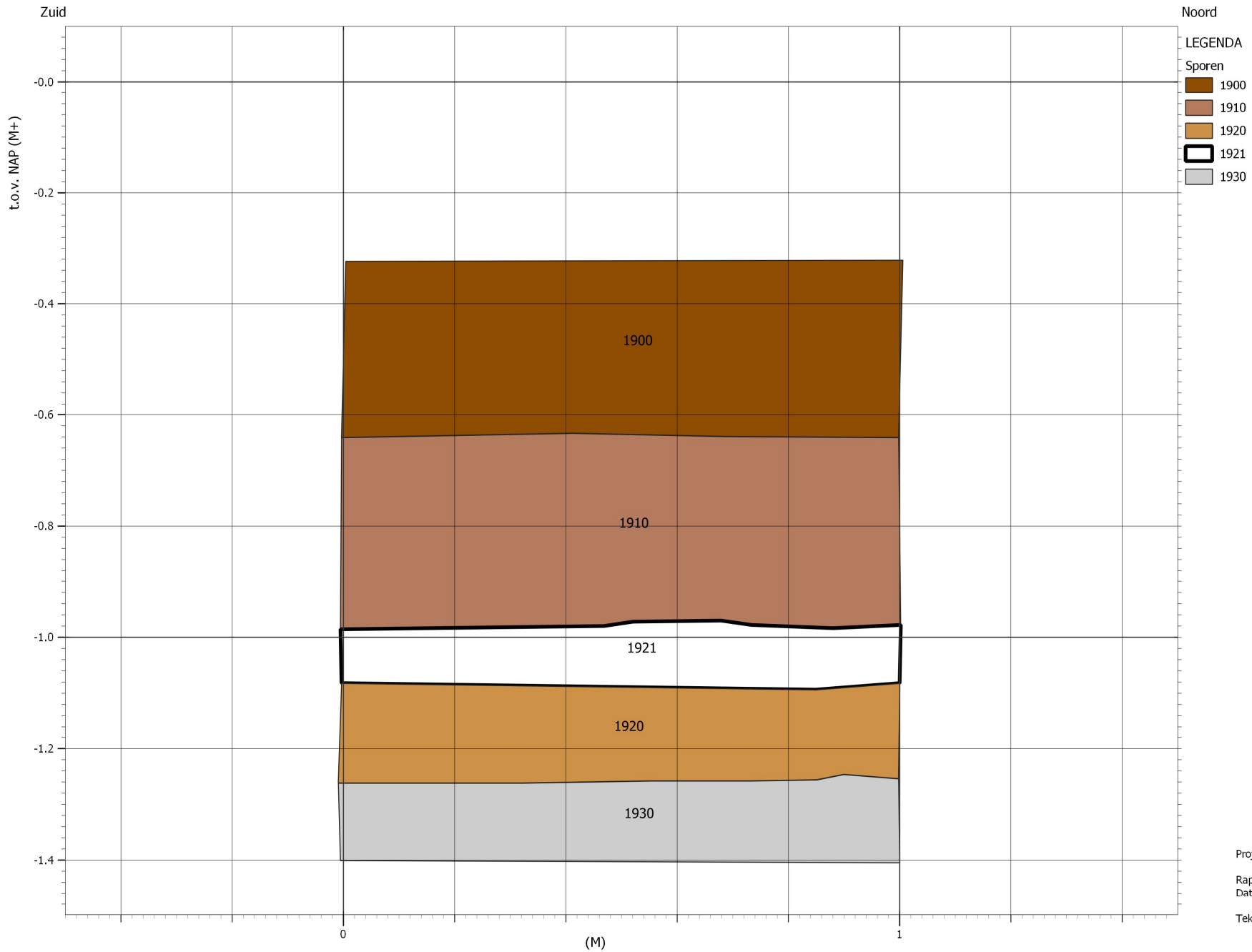
C14 ouderdommen en gekalibreerde ouderdommen van het Holocene volgens Van Geel et al. (1980/1981). C14 ouderdom van het Laat Glaciaal volgens Hoek (2001/2008) en gekalibreerde ouderdommen van het Laat Glaciaal volgens Rasmussen et al. (2006). Overige pleistocene chronostratigrafie volgens Westerhoff et al. (2003). Archeologische perioden van de prehistorie volgens Louwe Kooijmans et al. (2005) en overige archeologische perioden volgens Archis.

Periode	Van - tot
Vroeg-Paleolithicum	tot 300.000 voor Chr.
Midden-Paleolithicum	300.000-35.000 voor Chr.
Laat-Paleolithicum	35.000-8800 voor Chr.
Vroeg-Mesolithicum	88.00-7100 voor Chr.
Midden-Mesolithicum	7100-6450 voor Chr.
Laat-Mesolithicum	6450-4900 voor Chr.
Vroeg-Neolithicum	5300-4200 voor Chr.
Midden-Neolithicum	4200-2850 voor Chr.
Laat-Neolithicum	2850-2000 voor Chr.
Vroege-Bronstijd	2000-1800 voor Chr.
Midden-Bronstijd	1800-1100 voor Chr.
Late-Bronstijd	1100-800 voor Chr.
Vroege-IJzertijd	800-500 voor Chr.
Midden-IJzertijd	500-250 voor Chr.
Late-IJzertijd	250-12 voor Chr.
Vroeg-Romeinse tijd	12 voor-70 na Chr.
Midden-Romeinse tijd	70-270 na Chr.
Laat-Romeinse tijd	270-450 na Chr.
Vroege-Middeleeuwen	450-1050 na Chr.
Late-Middeleeuwen	1050-1500 na Chr.
Nieuwe Tijd A	1500-1650 na Chr.
Nieuwe Tijd B	1650-1850 na Chr.
Nieuwe Tijd C	1850-1950 na Chr.

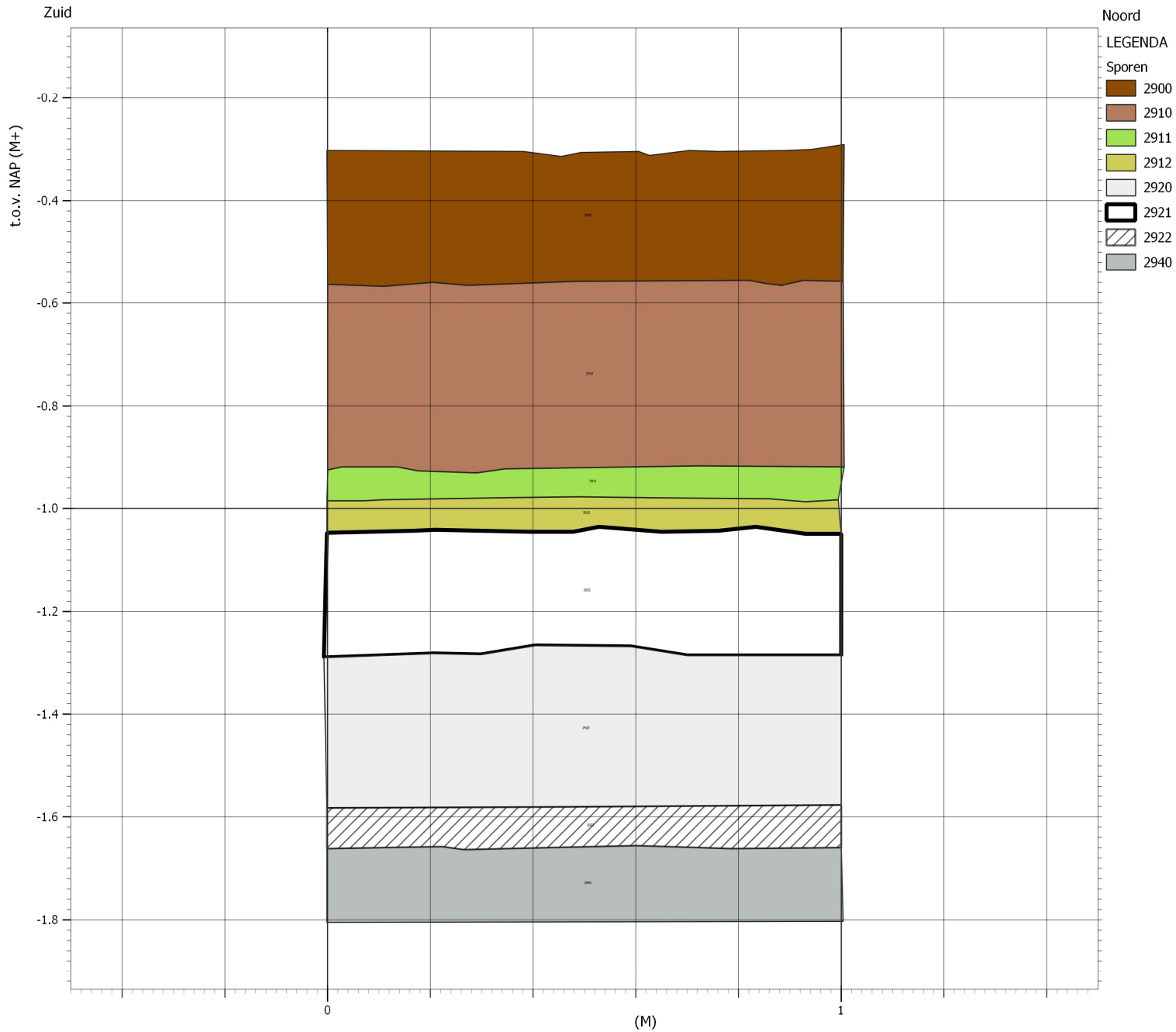
Bijlage 2 Profielkolommen

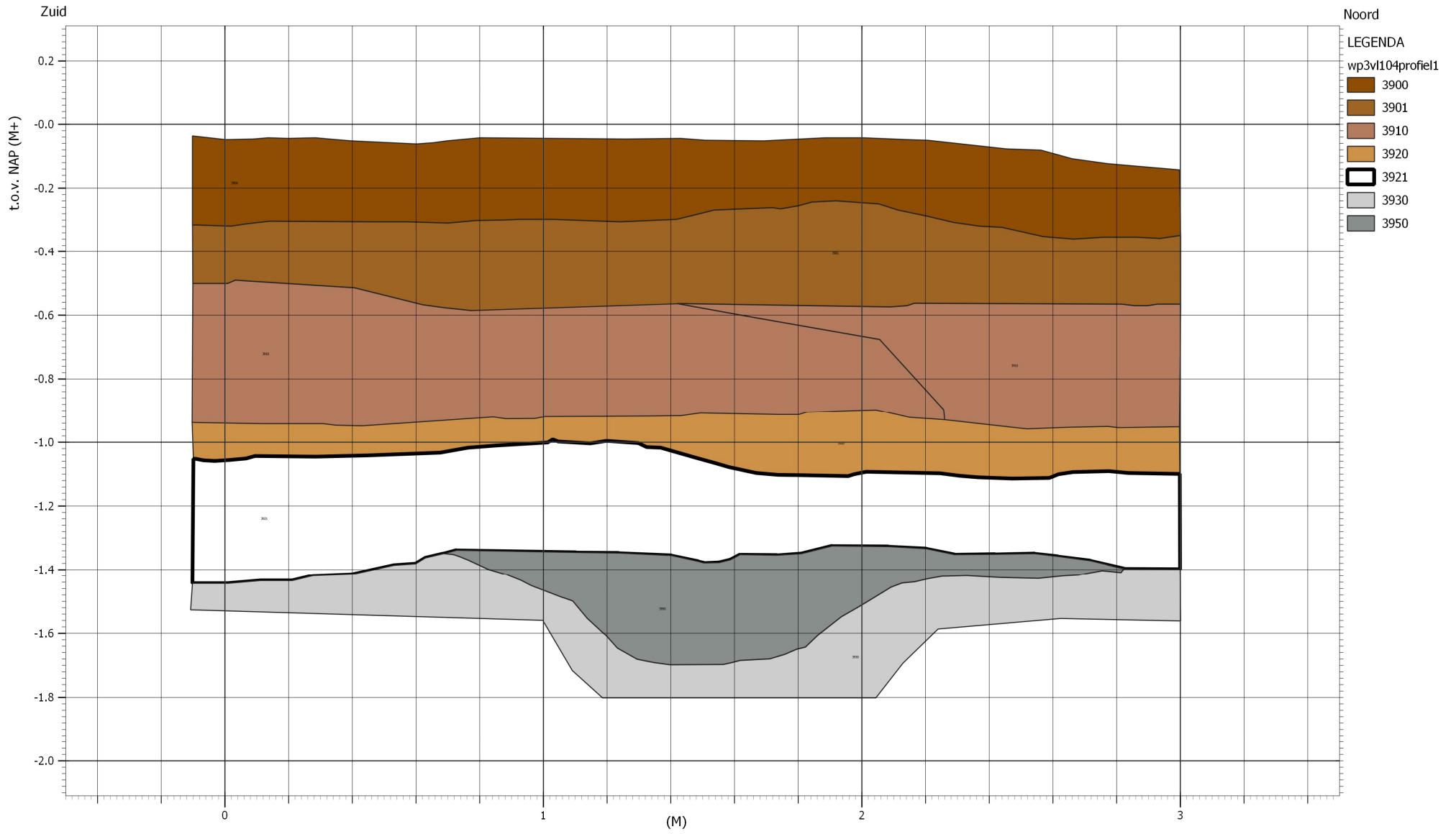
Project: V20-4339 Westlaan 35,
Velsbroek, gemeente Velsen
Rapport: V1999
Datum: oktober 2020
Tekenaar: EP

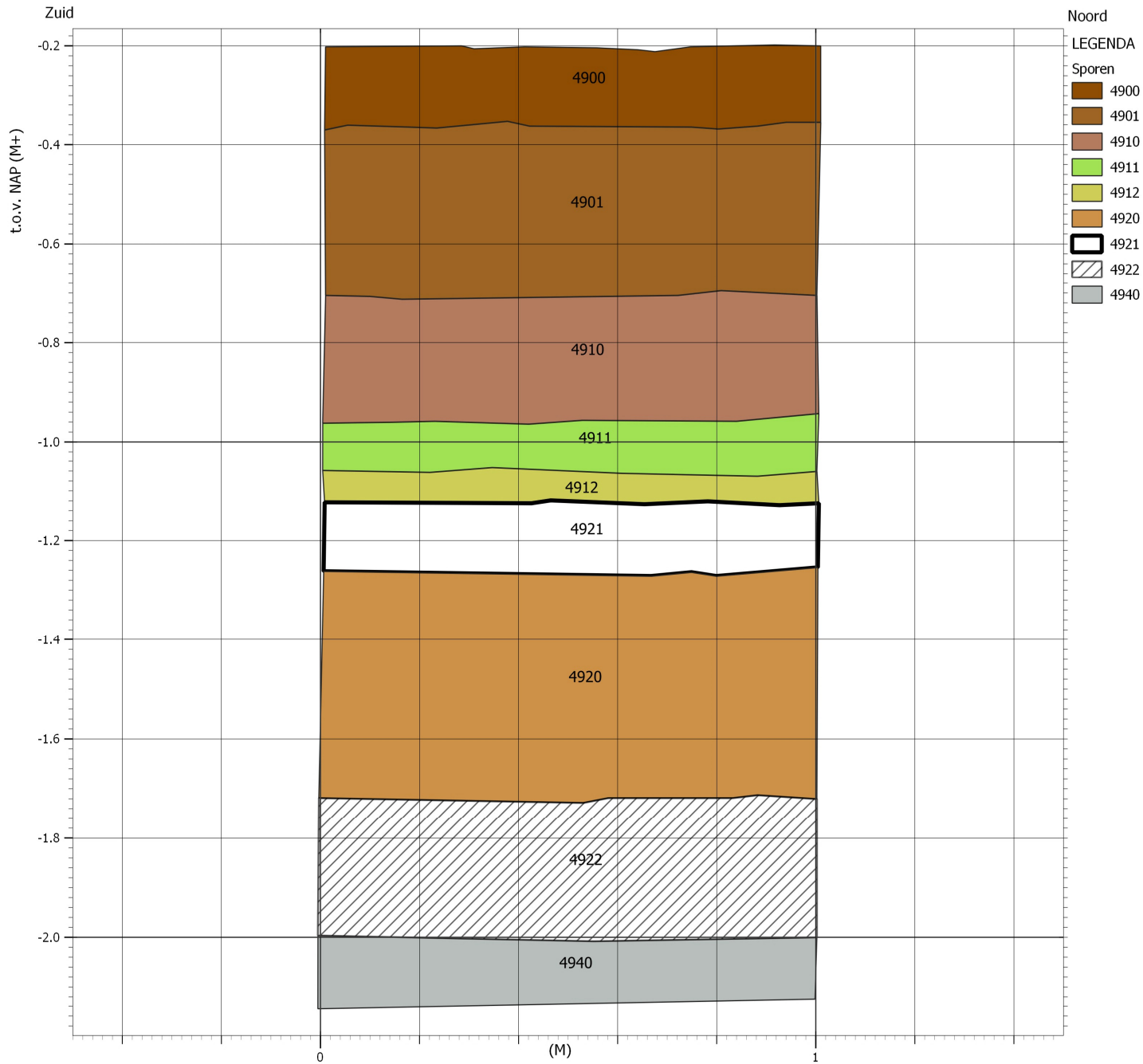
Project: V20-4339 Westlaan 35,
Velsbroek, gemeente Velsen
Rapport: V1999
Datum: oktober 2020
Tekenaar: EP

Project: V20-4339 Westlaan 35,
 Velsbroek, gemeente Velsen
 Rapport: V1999
 Datum: oktober 2020
 Tekenaar: EP

Project: V20-4339 Westlaan 35,
Velsbroek, gemeente Velsen
Rapport: V1999
Datum: oktober 2020
Tekenaar: EP

Project: V20-4339 Westlaan 35,
Velsbroek, gemeente Velsen
Rapport: V1999
Datum: oktober 2020
Tekenaar: EP

This text was set using the following freely available font software:

Allerta Copyright (c) 2010, Matt McInerney (<http://pixelspread.com>),
with Reserved Font Name Allerta.

Inconsolata_dz Copyright (c) 2006, Raph Levien (<http://www.levien.com>),
with Reserved Font Name <Inconsolata>.
Copyright (c) 2009, David Zhou (<http://blog.nodnod.net/>)
with Reserved Font Name <Inconsolata_dz>.

Molengo_Vestigia Copyright (c) 2007, Denis Moyogo Jacquerye,
with Reserved Font Name <Molengo>.
Copyright (c) 2011, Vestigia BV Archeologie & Cultuurhistorie (www.vestigia.nl),
with Reserved Font Name <Molengo_Vestigia>; available at www.vestigia.nl/fonts.

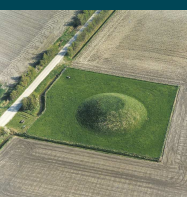

This Font Software is licensed under the SIL Open Font License, Version 1.1.
The license is available with a FAQ at: <http://scripts.sil.org/OFL>

Vestigia BV *Archeologie & Cultuurhistorie*
Spoorstraat 5
3811 MN Amersfoort
Nederland

Telefoon 033 277 92 00
E-mail info@vestigia.nl
Website www.vestigia.nl

K.v.K. Gooi- en Eemland 32078894

Erfgoedingenieurs

“Engineering the past, creating the future”

